

RÖJTÖKMUZSAJI AKÁCVIRÁG ÓVODA ÉS KONYHA

OM:202601

PEDAGÓGIAI PROGRAM

"A nevelés nem csak elveken és okos taktikán múlik, mert elsősorban a lényünkkel nevelünk. A nevelés: titkos metakommunikáció. Ami jó benned és tiszta, és ami rossz és koszos, továbbadod. A gyerek remegi félelmeidet, aggódja az aggodalmaidat - de éli a nyugalmadat és derűdet is - ha valódi."

- Müller Péter -

2026

Tartalom

Tartalom	2
1. BEVEZETŐ	4
2. AZ ÓVODA AADATAI:.....	5
2.1. Az intézmény rövid története	7
2.2. Személyi feltételek	7
2.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere	8
3. ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK.....	10
3.1. Küldetésnyilatkozat	10
3.2. Gyerekkép, óvodakép	11
3.3. Az óvodai nevelésünk alapelvei	12
3.4. Az óvodai nevelés rendszere	13
3.4.1. Heti rend	13
3.4.2. Napirend	15
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	16
4.1. Az egészséges életmód kialakítása - egészségfejlesztési program.....	17
4.1.1. Egészséges táplálkozás	18
4.1.2. Személyi higiénia biztosítása	19
4.1.3. Mindennapos testnevelés, testmozgás:.....	20
4.1.4. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	21
4.1.5. A bántalmazás, erőszak megelőzése	21
4.2. Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása	24
4.3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26
5. Az óvodai élet tevékenységformái	27
5.1. Játék.....	27
5.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek	30
5.2.1. Verselés, mesélés	30
5.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	33
5.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	35
5.2.4. Mozgás	38

5.2.5. Külső világ tevékeny megismerése	42
5.2.6. Matematikai ismeretszerzés	45
5.2.7. Munka jellegű tevékenységek	48
5.2.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	51
6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	54
7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	56
8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk	61
9. Az óvoda kapcsolatai	64
10. Az óvoda belső ellenőrzési rendje.....	67
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	68
12. MELLÉKLET	69
12.1. Eszközjegyzék 2017.....	69

1. BEVEZETŐ

Az óvodai pedagógiai program felülvizsgálata és módosítása törvényi változások miatt vált szükségessé.

Törvényi háttér

- Alapító okirat
- 2011 évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési- oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 202/2012. (VII.27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- *2013. évi CXXXVII. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 137/2018.(VII.25.) Kormányrendelet rendelkezése alapján-módosítás

2. AZ ÓVODA ADATAI:

Az intézmény neve:	Röjtökmuzsaji Akácvirág Óvoda és Konyha
Feladat-ellátási helye:	9451 Röjtökmuzsaj, Röjtöki u. 19.
Székhelye:	9451 Röjtökmuzsaj, Röjtöki u. 19.
Telefonszáma:	99 / 310-694
E-mail címe:	rojtokmuzsaj@rojtokmuzsaj.hu
Fenntartó szervének neve:	Röjtökmuzsaj Községi Önkormányzat
Székhelye:	9451 Röjtökmuzsaj Röjtöki u.193.
OM azonosító:	202601
Az óvoda alapító okiratának száma:	36 / 2013. (V. 29.)
Óvodai csoportok száma:	1 csoport Felvehető maximális létszám: 25 fő
Az intézmény alaptevékenysége:	Óvodai nevelés, a röjtökmuzsaji és ebergőci gyermekek 2,5 éves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó nevelési feladatok ellátása, amely magában foglalja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat, a teljes óvodai életet átfogó foglalkozásokat, a beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztő, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségügyi, pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs foglalkoztatását.
Szakágazati besorolás:	851020 Óvodai nevelés
Speciális jellemző:	Általános feltételek szerinti nevelés-oktatás

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése-
oktatása

Költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091140	óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	096015	gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
5	096025	munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben
6	104030	gyermekek napközbeni ellátása
7	104031	gyermekek bölcsődei ellátása
8	107051	szociális étkezés

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: Pénzügyi – gazdasági feladatait a Sopronkövesdi
Közös Önkormányzati Hivatal látja el

A költségvetési szerv illetékessége, működési köre (felvételi körzete, ellátási területe) a Röjtökmuzsaj Község Önkormányzata és Ebergőc Község Önkormányzata által megkötött feladat-ellátási szerződésben foglaltak szerint Röjtökmuzsaj és Ebergőc községek közigazgatási területe.

2.1. Az intézmény rövid története

Röjtökmuzsaj a Kisalföld nyugati részén a Fertő-Hanság Nemzeti park közelében található. Két település: Röjtök és Muzsaj egyesítésével jött létre.

Településünket erdők ölelik körül, a két falu-rész közt az Ikva patak csordogál. Szép, természeti környezetet biztosít, ami kirándulások, napi séták úti céljaként szerepel az óvoda mindennapjaiban.

Röjtökmuzsaji templom búcsújáráhely, a Szidónia Kastélyszálloda vendégek kedvelt szálláshelye. Muzsajon működő vízimalom várja, hogy megismerhessük eleink életét.

1962 óta működik Röjtökmuzsajon óvoda, mely a község központi helyén található. Az épület eredetileg közigazgatási feladatokat ellátó úgynevezett „intézőháznak” épült, de itt kapott helyet a posta is. Az épület átépítése után egycsoportos óvodaként várta a gyerekeket.

2007. szeptember 1-től a Fertődi Óvoda tagóvodájaként működött.

2013. július 1-től újra önállóan, Röjtökmuzsaji Akácvirág Óvoda néven üzemel.

2017. január 1-től Röjtökmuzsaji Akácvirág Óvoda és Konyha nevet kapta.

2.2. Személyi feltételek

Óvoda dolgozóinak létszáma:	2 óvodapedagógus	1 pedagógiai asszisztens
	1 dajka	1 konyhai kisegítő
	1 szakács	1 ételmezésvezető

Intézményünkben innovatív, rugalmas, változások kezelésére alkalmas, kreatív, a képességfejlesztés speciális eszközkészletének alkalmazására felkészült óvodapedagógusok dolgoznak. Minden óvodapedagógus felsőfokú végzettséggel rendelkezik, jelenleg 1 fő szakvizsgával rendelkezik, dajkánk középfokú végzettséggel rendelkezik.

- Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus elfogadó- segítő-, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel való tevékenységeket óvodapedagógus irányítja.
- A nevelőtestület azonos célokért, azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, dajka segítségével.
- Az eredményesebb munkavégzés érdekében továbbképzéseken, intézménylátogatásokon részt veszünk és az itt szerzett tapasztalatokat beépítjük a gyakorlatba.
- Az óvodapedagógusok munkáját a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése során a logopédus, fejlesztőpedagógus és a gyógypedagógus segíti.
- A nevelési problémák megoldásánál segítséget nyújt a Soproni Pedagógiai Szakszolgálat, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság, mely a szülőkkel együttműködve segíti a részképesség-zavarral küzdő, sajátos nevelési igényű gyermekeket.
- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit intézményi szinten képviseli a gyermekvédelmi felelős és a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa.
- A gyermekek egészséges fejlődését évi több alkalommal ellenőrzi a háziorvos a védőnő közreműködésével.

A pedagógiai asszisztens feladatai

1. Nevelő-oktató munka támogatása

- A pedagógusok munkájának segítése a tanórákon, foglalkozásokon.
- Differenciált foglalkozások támogatása (egyéni vagy kiscsoportos segítségnyújtás).
- Tanulási nehézségekkel küzdő, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési problémákkal küzdő tanulók segítése.

2. Szervezési és adminisztratív feladatokban való közreműködés

- Eszközök, tananyagok előkészítése, rendben tartása.
- Tanórákhoz, foglalkozásokhoz szükséges technikai, logisztikai háttér biztosítása.

- Ünnepek, rendezvények, kirándulások lebonyolításában való közreműködés.

3. Gyermek/tanulók felügyelete és támogatása

- Udvari, ebédlői, szabadidős tevékenységek során a tanulók felügyelete.
- Segítségnyújtás az önállóság fejlesztésében (öltözködés, étkezés, higiénia).
- Biztonságos, támogató környezet biztosítása a gyermekek számára.

4. Kapcsolattartás és együttműködés

- Együttműködés a pedagógusokkal, gyógypedagógusokkal, fejlesztőpedagógusokkal.
- Szoros munkakapcsolat a nevelőtestület többi tagjával.
- Közreműködés a szülőkkel való kapcsolattartásban, szükség esetén információk közvetítése.

2.3. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele, eszközrendszere

Az óvoda jelenleg 1 vegyes csoporttal, 30 férőhellyel működik. Az épületben 1 csoportszoba van. Az óvoda udvara 2024 tavaszán korszerűsítve, felújítva lett, így jól kiszolgálja az óvodások mindennapi tevékenységeit.

A játék, étkezés, alvás a csoportszobában zajlik. A gyermekfektetőket is a csoportszobában tartjuk.

A vizesblokk külön helyiségben jól felszerelt 3 mosdó és 3 WC áll a gyerekek rendelkezésére rendelkezésre.

A gyermekek külön erre a célra kialakított öltöző helyiségben öltöznek, vetkőznek.

A csoportszoba ad lehetőséget a szakmai megbeszélésekre, szülőkkel való személyes találkozásra (fogadóóra), fejlesztő foglalkozásokra. Szükség esetén a közeli Községi Ház is használható ilyen célokra.

A Községi Házban foglalkozik a logopédus a gyerekekkel, itt erre a célra berendezett foglalkoztató sarok is található, tükörrel, asztallal, székekkel, illetve a csoportszobában.

Óvodánkban van telefon, laptop, multifunkciós nyomtató, internet kapcsolat.

Az óvoda épülete, udvara, berendezései biztosítják a gyermekek egészségének megőrzését és fejlődését. IKT eszközeink korszerűek, új notebook segíti a mindennapos adminisztrációs tevékenység megvalósítását.

Az udvarunk tágas, megfelelő az árnyékos és napos terület aránya. A füvesített udvarban homokozó áll a gyermekek rendelkezésére. Az udvar rendben tartása a dajka napi feladata. Az

udvari munkához szükséges szerszámok és a gyermekek udvari játékainak tárolása az udvari faházban jól megoldott.

Az udvaron két állásos hinta, fészek hinta, mászóka, csúszda biztosítja a gyerekek számára a változatos mozgásformák megvalósulását.

Az óvoda udvarán és környékén a talajgondozás, fűnyírás a falugondnok feladata.

Játékokat, eszközöket évente vásárolunk a költségvetésből.

3. ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

Óvodánkban törekedtünk arra, hogy minden óvodapedagógusra és dajkára egyaránt érvényes, munkájukat meghatározó pedagógiai alapelvek mellett megjelenjenek azok a sajátosságok, melyek intézményünk, óvodai csoportunk arculatát leginkább meghatározzák, a tartalmi munkát sokszínűvé teszik.

3.1. Küldetésnyilatkozat

Óvodánk szakmailag önálló intézmény, a családi nevelést kiegészítve végzi nevelő munkáját. Vállalja a 2,5-7 éves gyermekek nevelését, fejlesztését az iskolába lépésig. Óvodánkban arra törekszünk, hogy:

- nevelőmunkánk gyermekközpontú legyen,
- gyermekeink óvodás életüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék,
- a gyermekek személyiségét sokoldalúan fejlesszük, a helyi adottságokat és lehetőségeket kihasználva, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyerek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben
- a szülőkkel jó kapcsolatot alakítsunk ki, bizalmukat és együttműködésüket elnyerjük.

Fontos számunkra, hogy:

- örömteli, boldog éveket biztosítsunk óvodásaink számára,
- igényesen, felkészülten, minden lehetőséget kihasználva dolgozzunk,
- a szülőkkel kialakított partnerkapcsolatot tovább mélyítsük.

Az óvoda minden dolgozója arra törekszik, hogy a község elismert intézménye legyünk!

Mindezekre biztosíték a munkánk során:

- a pozitív viszonyulás egymáshoz,
- a jó munkahelyi légkör,
- a kulturált magatartás,
- elfogadó, segítő, támogató attitűd

3.2. Gyerekkép, óvodakép

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, inkluzív, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést. Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családi, értékeket, érzelmeket közvetítő legyen, mivel személyiségük szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Feltételezzük, hogy minden gyermek vonzódik az élményhez, a mesékhez, zenékhez és az alkotótevékenységhez. Ha mindezt óvodáskorban megkapja, kialakul az óvodástudása, önállóvá, nyugodttá és kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, csodálkozni. A népművészeti vers, mese, énekjátékok beépülnek a mindennapjaikba, a népművészet a népzene segíti munkánkat a hagyományörzés terén is.

Óvodakép

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hét éves korig.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, hogy az óvodás gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

2. Az óvodai nevelés célja: hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését elősegítse az egyéni életkori sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is). Az óvodában miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) a gyermekeiben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

3. Az óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

4. Biztosítjuk minden gyermek részére, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

5. Gyermekeink fejlesztésében kiemelt szempont a differenciált fejlesztés.

6. Az óvodás gyermek alaptevékenysége a játék, amely semmi mással nem helyettesíthető.

7. A nemzetiséghez tartozó gyerekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

8. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésben biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, társadalmi integrálását.

9. A gyerekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó -amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett- iskola előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

10. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban.

3.3. Az óvodai nevelésünk alapelvei

Gyermekközpontúság

A gyermek személyiségének teljes kibontakoztatására törekszünk. Alapul vesszük a gyerekcsoport sokszínűségét, érdeklődését, életkori sajátosságait, az éres sajátos törvényszerűségeit. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét, és képességeit, biztosítva mindenki számára az egyenlő hozzáférést, jogainak érvényesítését. A gyerekek önállóan és személyes érdeklődésétől vezetve, tevékenységeken keresztül fedezték fel a világot.

Lelki-testi biztonság

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembevételével. A gyermeknek adott szeretetünkől

megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérzettől –egészséges személyiségű gyermek fejlődik. Közösségünk pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

Természet közelség

Óvodánk a környezeti nevelés alapján működik. A helyi nevelési program kiemelt feladatnak tekinti a környezeti nevelést, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket. Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne.

Séták, kirándulások, alkalmával próbáljuk a gyermekeket fejleszteni, és kihasználni a falunk, közvetlen környezetünk adta lehetőségeket.

Önmegvalósítás

Középpontba helyezve a gyermeket, lehetőséget nyújtunk a személyiség kibontakoztatására. A gyerekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján, tevékenységközpontú módszerekkel történik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, migráns, interkulturális gyermekek nevelésére is.

Szabad mozgás kiemelt szerepe

A komplex személyiség fejlesztéséért. Fontosnak tartjuk a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítését, a délelőtti szabad játék ideje alatt. Olyan mozgásfejlesztési feltételeket teremtünk, amelyek használatával a gyermek személyiségfejlesztése belső motivációval érhető el.

3.4. Az óvodai nevelés rendszere

A gyermek egészséges fejlődéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, szem előtt tartva a játék kiemelt szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki tanév elején.

3.4.1. Heti rend

A heti rend a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugodt légkört teremti meg az óvodai csoportban. A heti rend és a napirend biztosítja a szokásrendszer segítségével a gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődését, és lehetőséget nyújt az óvodások napi életének megszervezéséhez, melyet az egész nap folyamán óvodapedagógus irányít.

Figyelünk arra, hogy minél rugalmasabb és alkalmazkodóbb heti rendet állítsunk össze.

Jusson idő a gyermeki tevékenységek, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti elő, hogy a heti rend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Szabadon dönthetünk abban a kérdésben, hogy a komplexitás keretében mely tevékenységeket és szervezeti formákat választjuk a gyermekek fejlesztése érdekében az egyes napok folyamán.

A heti rend életkortól függően naponta biztosítja a tervezett és rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó, szervezhető kezdeményezett, vagy kötött formában. Heti egy alkalommal minden korosztály számára kötelező a testnevelés foglalkozás. Mozdítható szabályjátékokat a mindennapos testnevelés keretein belül a gyerekek részképességeinek fejlesztésére törekedve szervezünk.

A felajánlott, választható műveltségtartalmat, integráló tevékenységet úgy alakítjuk, hogy naponta folyamatosan legyen lehetőség a tevékenységekre, amelyek a szabad játék keretein belül szervezhetők.

Hét napjai	Játékba integrált kezdeményezés	Játékba integrált egyéni/mikro - csoportos kezdeményezés (kötetlen) tevékenység	Szabadon választott tevékenység
Hétfő	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Külső világ tevékeny megismerése	Játék Munka jellegű tevékenység Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
Kedd	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	
Szerda	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Mese, vers	
Csütörtök	Szervezett mozgás Verselés, mesélés	Mozgás	
Péntek	Mindennapos mozgás Verselés, mesélés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	

3.4.2. Napirend

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek életrendjét, időbeosztását.

A napirend biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezet megteremtését. Lehetővé teszi a szabad levegőn való tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenység szabad kibontakoztatását.

A napirenden belül a legtöbb időt a játék kapja. Mindez biztonságot jelent a gyermek számára. A napirend igazodik a célokat szolgáló feladatokhoz, figyelembe veszi a csoport szokásait és igényeit.

Napirend

06:30 – 10:00

JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN

J
Á
T
É
K

- Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos tevékenységek
- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Mindennapos mozgásos tevékenység
- Részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján
- Testápolási teendő
- Tízórai

10:00 – 11:30

JÁTÉK A SZABADBAN

J
Á
T
É
K

Séta
Mozgásos játék az udvaron
Énekes játék az udvaron
Edzés

11:30 – 12:30

Ebéd
♦Testápolási teendők

12:30 -14:30

♦Pihenés, alvás mesével, altatóval

14:30-15:00

♦Testápolási teendők
♦Uzsonna

15:00-16:30

JÁTÉK A SZABADBAN vagy a CSOPORTBAN

4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenység, mely átszövi az óvodai nevelés rendszerét.

Az óvodások testi-lelki szükségleteinek kielégítése. Szociális és értelmi képességek egyéni és életkor specifikus- alakítása, különösen a vegyes életkorú csoport összetételéből adódóan. Helyi sajátosságok, lehetőségek kihasználása az ismeretanyag szerzésében tapasztalati úton.

Munkánk során az a célunk:

- Olyan óvodai élet megszervezése, amelyben sok a közös élmény és a közös tevékenység
- Olyan erkölcsi tulajdonságok megerősítése, mint az együttérzés, a figyelmesség, az önfegyelem, a kitartás, a szorgalom, a szabálytudat fejlesztése, a közösen végzett munka öröme és a kisebbek segítése.
- A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat.
- A szociális érzékenység kialakulásának segítse a másság elfogadását.

Általános feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.
- A tanköteles korú, de óvodában nevelkedő gyermekeket is nagycsoportosnak kell tekinteni. A Kréta-rendszerben dokumentálni kell a gyermekek fejlődését.

4.1. Az egészséges életmód kialakítása - egészségfejlesztési program

Célunk:

Testileg, lelkiileg egészséges, kiegyensúlyozott gyermekek nevelése, egészségkultúrájuk kialakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása a differenciált életritmus figyelembevételével.
- Mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szervezése, a gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- Mozgáskultúrájuk és egészségük megóvása érdekében láb-és testtartásjavító torna tartása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása. (Szelektív hulladékgyűjtés, természetvédelem, községi szeméthyűjtésen való részvétel szülőkkel)
- Együttműködés az óvoda védőnőjével.

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

4.1.1. Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik. A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer-csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania.

Lehetőségeinkhez mérten törekszünk ezek figyelembevételével szervezni a gyermekek étkezését az óvodában.

Kialakítandó és rögzítendő szokások, feladatok:

- Megfelelő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakában.
- A gyermekek a konyha szervezésében minden nap hozzájutnak zöldséghez és gyümölcshöz.
- Tanácsadás a szülőknek, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészíthetik ki. Javaslatok arra vonatkozóan, mely ételféleségek fogyasztásának csökkentése, visszaszorítása javasolt. (védőnői előadások keretében is)
- Óvodai napirend keretében ösztönözzék az óvodapedagógusok a gyermekeket az új, ismeretlen ételféleségek megismerésére. Ismertessék meg az óvónők a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italfélelésegekkel. Tegyék az étkezést örömtelivé, teremtsenek jó hangulatot az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében teremtsenek játékos alkalmat arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés)
- A foglalkozások során kerüljön lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő foglalkozás.

- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak, így a gyerekek lehetőségekhez mérten őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére az óvó nénik.
- Kulturált étkezési szokások biztosítása:
 - esztétikus, alkalomhoz illő teríték,
 - helyes, korcsoportnak megfelelő evőeszköz használat
 - nyugodt étkezés
 - étkezés közbeni helyes viselkedés.
- Segédkezés, majd önálló munkavégzés (naposi, önkiszolgáló munka életkornak megfelelően).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek estében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

4.1.2. Személyi higiénia biztosítása

A testápolás a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Az óvodapedagógus a gyermekek ápolása közben teremtsen interakciót, hogy a gyermek kívánsága, kérése alapján tudjon segíteni. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi szokások összehangolása segít az azonos elvek betartásában. Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC-használathoz a felnőttek teremtsék meg a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

Kialakítandó és rögzítendő szokások, feladatok:

Tisztálkodás

- Étkezések előtt és után, egyéb szennyező tevékenységek alkalmával használják a mosdót, ügyeljenek ruhájuk tisztaságára.
- Környezeti higiéné: allergén anyagokat kiszűrjük, felületeket napi rendszerességgel tisztántartjuk.
- Megismertetjük a tisztálkodási folyamatok helyes sorrendjét, technikáit, az egészségügyi szokásokat.
- A betegségek megelőzése érdekében higiéniai szokásokat alakítunk ki.

- Életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben a betegségek, fertőzések megelőzésének jelentőségét.
- Fokozatosan segítjük az önállóság kialakulását.

Öltözködés:

- Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket, ezért az óvodapedagógus hasson a szülőkre, hogy többretegűen öltöztessék gyermekeiket. Ennek kialakításában a szülők lehetnek a partnerek, akiket fontos meggyőzni a réteges, a praktikus öltözködés előnyéről.
- Fokozatosan kialakítjuk az önállóságot.
- Javaslatot teszünk a megfelelő minőségű ruházat és cipő biztosítására (pl. műszál anyagok kerülése, lábboltozatot, lábfejet védő cipők biztosítása, gumipapucsok tiltása)

Alvás, pihenés:

- A gyermekek alvásigényének egy részét az óvoda elégíti ki 2,5 éves kortól 7 éves korig. A pihenés feltétele a csend, a nyugalom. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatók dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljük át az altató hatására kialakult szendergés állapotát.
- Nyugalom, csend és jó levegő biztosítása
- A gyermekek gerincét egyenesen tartó ágyak használata
- Otthoni, alvást segítő plüssállat beengedése, a befogadás segítése

Levegőzés

- Délelőtt és délutáni is sok időt töltenek a gyerekek a szabadban az időjárás figyelembevételével
- Szabadban történő tevékenységek szervezése

4.1.3. Mindennapos mozgás:

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek, hozzájárulnak a gyermekek mozgásszükségletének kielégítéséhez.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a prevenciós fejlesztő tornák, a mozgási igény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható. A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, hogy mindennap edzési lehetőséget biztosítunk számukra. Többször igénybe vesszük a játszótér és a sportpálya nyújtotta lehetőségeket a gyermekek edzésére. A mozgásos tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása fokozzák a szív jó

vérrellátását, a rugalmasságot, állóképességet. Edzési lehetőség a téli időszakban szánkózás, csúszkálás. Arra törekedünk, hogy a kondicionáló mozgások adjanak igazi felfrissülést, felüdülést a gyermekeknek. Fontosnak tartjuk, hogy lehetőség szerint minél több időt töltsünk a szabadban az időjárás figyelembevételével:

- Szabad levegőn való tartózkodás
- A mozgásfejlesztő játékok használata
- Mindennapos mozgás
- Mozgásos játékok szervezése
- Séták, kirándulások szervezése

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- 1.spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- 2.irányított mindennapos mozgásfejlesztés
- 3.szervezett mozgásos tevékenység

4.1.4.Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért, ezért az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Az óvodai egészségnevelési program egyik tevékenysége lehet a mesélés, olyan mesékről lehet szó, amelyekben a helyes magatartás „pozitív” élményei jelennek meg.

4.1.5.A bántalmazás, erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése. A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti. Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyermek fizikai sérüléséhez, halálához vezet, vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.) Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet. Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabu. Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja

a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt. A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. Ezért szoros kapcsolatot tartunk fenn a település gyermekjóléti szolgálatával.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezletekre megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések kivédését.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Válgják a gyermekek szokásává a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás igénye.
- Szilárduljon meg az étkezés közbeni kulturált magatartás.
- Alakuljon ki az önállóság a vetkőzés és öltözködés területén.

- Törekedjenek környezetük esztétikus kialakítására, vigyázzanak rendjére és tisztaságára.
- Váljék a gyermekek szükségletévé a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- Ismerjék meg a környezetünket és egészségünket károsító, ártalmas hatásokat (média, alkohol, dohányzás)

Módszertani alapelvek:

- A tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Az egyéni igények, sajátosságok, képességek figyelembevétele.
- Magas fokú önállóság fejlesztése.
- Együttműködés a családdal.
- Fokozatosság, rendszeresség.
- Tevékenykedtetés minden tevékenységben

4.2.Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializáció biztosítása

Célunk:

A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

Feladataink:

- Családlátogatás szervezése az azt igénylő gyerekeknél.
- Bensőséges, családi, kiegyensúlyozott, szereteteli légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus és a dajka gondoskodó, szeretetteljes magatartásával.
- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- Az erőszakmentes konfliktuskezelés támogatása, a konfliktushelyzetek megfelelő kezelésének segítése.

- A magyarság, a magyar nép kultúrájával, és hagyományaival való ismerkedés. Néptánc foglalkozásokon ezek megerősítése. Településünk ma is élő hagyományainak megismerése, ápolása, életben tartása. Teremtsük meg saját hagyományainkat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek- nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek aktívan vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Fogadják el az egyes tevékenységek által megkívánt magatartási formákat.
- Viselkedjenek tisztelettel a felnőttekkel és társaikkal szemben.
- Bizalommal forduljanak a velük foglalkozó felnőttekhez
- Alakuljon ki szabálytudatuk és vállalják tetteik következményeit.
- Társas kapcsolataikban egyszerű konfliktusaikat legyenek képesek megoldani.
- Élményeiket és gondolataikat egyre könnyebben és árnyaltabban, választékosabban fogalmazzák meg, hogy ez által alkalmassá váljanak a másokkal való együttműködésre.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbségeket.

Módszertani alapelvek:

- Az óvodapedagógus viselkedése legyen modell, legyen hiteles.
- Határozott, barátságos, szeretetteljes, empatikus őszinte óvónői magatartás.
- Az egyéni sajátosságokhoz igazodó bánásmód.
- Az óvónő részéről a gyermek érzelmi elfogadása, magatartásának megértése.
- Gyermekek segítő, ösztönző bizalom.
- Az óvónőt tűrő - és konfliktusmegoldó képesség jellemezze.

4.3. Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk:

Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek.

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás /
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- A képzelet, kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése, versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.

- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Az önállóság támogatása a tanulási folyamatokban.
- A feladattudat, feladattartás kialakítása.
- Az óvónő minden helyzetben, minden megnyilvánulásában legyen a gyermek számára követendő példa.
- Beszéde legyen tiszta, érthető, színes, kifejező.
- Éljen a nonverbális kommunikáció adta lehetőségekkel.
- Az egyéni fejlődés ütemének, a különbözőségeknek elfogadása és elfogadtatása.
- A gyermek kérdéseire mindenkor kapjon életkorának, érettségének megfelelő, kielégítő választ.
- Az óvónő gyakran kezdeményezzen beszélgetést, a gyermeket segítse a különböző beszédminták elsajátításában, törekedjen a szép beszéd megerősítésére.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1. Játék

A játék a fejlődésnek természetes közege, alapvető tevékenységi formája és leghatékonyabb eszköze. A játék legyen az öröm és élmény forrása, az érzelmi hatások feldolgozásának lehetősége. A játék komplex tevékenységforrás, melyet tudatosan felhasználunk a nevelés folyamatában céljaink eléréséhez. A játék, mint domináns tevékenység, magában hordja a másik két tevékenység elemeit is (munka, tanulás). Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, az erő próbálgatása, az önkifejezés és kommunikáció igénye. Olyan körülményeket teremtünk, amelyben a gyermekek fogalomalkotása fejlődik, a magyaros mondataalkotást, és a szóbeli kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítjuk.

Gyermekeink szükségletei, érdekei és igényei szem előtt tartásával törekszünk arra, hogy játéktevékenység közben jól érezze magát. Gyermekeink a játékban kiélhetik, kipróbálhatják, feldolgozhatják és gyakorolhatják az életben előforduló szituációkat, élményeiket. Ugyanakkor megoldási módot kapnak bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre, megnyugodhatnak, kiélhetik szorongásaikat, problémáikat és feldolgozhatják kellemes és kellemetlen élményeiket.

A játékhoz szükséges feltételek:

A nyugodt, derűs játékhoz szükséges feltételeket folyamatosan biztosítjuk a gyermekek számára:

- Hely
- Idő
- Eszköz
- Tapasztalatszerzés, élmények.

A csoportokban vannak kialakított állandó játékhelyek, amelyek a gyermeki igénytől függően mobilizálhatóak. A játéktémák megválasztásánál, kialakításánál nagymértékben és rugalmasan a projekteknek megfelelően a gyermeki ötletekre alapozunk.

A játék színtere nem szűkül le a csoportszobára, igyekszünk minél több lehetőséget megragadni az udvaron való tartózkodásra, a szabad levegőn történő tevékenykedésekre. Itt is közvetlen kapcsolatba kerülnek a gyerekek a különböző anyagokkal (víz, homok, kavics, ágak). Formálhatják azokat, tevékenykedhetnek velük, felhasználhatják játékigényüknek, ötleteiknek megfelelően.

Minden játékhoz biztosítjuk a szükséges eszközöket. A gyermekek számára hozzáférhető helyen, átlátható rendszerben helyezük el a játékszereket. Olyan szokásrendszert alakítunk ki, amelyben a gyermekek az eszközöket önállóan használják és helyezik vissza a helyükre, ezáltal alakítjuk igényességüket is.

A pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő munkatársak, és a szülők feladata is, hogy a gyermeknek a szabad játékhoz való jogát biztosítsa. Szükséges a folyamatos megerősítés, segítségadás, a konfliktusok feloldásának segítése, és az eszközök biztosítása.

A gyermekek szabad játéka leggyakrabban közösségi játék, de tisztelnünk kell az egyedül játszókat is. A szabad játékba csak az adott gyermek és szituáció ismeretében avatkozhatunk be.

Játékformák:

- Gyakorló játékok
- Konstruktív játék
- Szimbolikus játékok (színlelő, szerep, fantáziajáték, bábozás, dramatizálás, alkotójátékok, barkácsolás)
- Szabályjáték

Kiscsoportban a gyakorló játék a legjellemzőbb, de nagy hangsúlyt kapnak a szimbolikus játékok, melyek fokozatos bővítésével érhetjük el a nagycsoportosok által kedvelt szerep- és szabály játékok kialakulását.

A pedagógus által kezdeményezett játék:

Gondoskodunk az adott feltételek, körülmények biztosításáról, rugalmasan kezeljük és korosztálytól függően, a gyerekekkel határozzuk meg:

- a célt
- a témák, a helyek alternatíváit
- a felhasználható eszközök többségét
- a szabályokat.

A gyermek szabadon választ:

- a részvételben
- a felkínált szerepben
- a játékszituáció elfogadásában
- a játék idejében
- játszótársat.

A kezdeményezett játékban együtt játszunk a gyermekekkel.

Játéksegítő módszereink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvónő irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni. A játéktémához kapcsolódva – ha szükség van rá – az óvónő legyen játékkezdeményező, modellt nyújtó. Ebben támogató, ösztönző, engedő és elfogadó játszótárs. Segíti azok játékát, akik ötletszegények, kevésbé kreatívak.

Szükségszerűen avatkozunk be a játékba, például, ha a gyermekek veszélyeztetik egymás testi épségét, vagy ha agresszívak egymással, szóbeli kommunikációjuk nem megfelelő. A nevelés folyamatában nemcsak közvetlen és indirekt módon irányítunk, hanem magatartási mintát is nyújtunk. Fontos, hogy mit és hogyan mondunk, hogyan viselkedünk, öltözködünk.

Programunk teljes egészében a játéktevékenység köreire épül, megkülönböztetve a szabad játék tevékenységeit, és az óvónő által felajánlott tevékenységeket, melyek a szervezettebb játékos tanulást jelentik, és tervszerűen előkészítettek, és felajánlottak.

Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játékhelyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységeit.
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja.
- A barkácsolás természetes része a szerepjátéknak.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja a további játék során.
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Játékában önálló, kezdeményező, képes a szerepek elosztására.
- Játékában igényli a társakat, bekapcsolódik a közös játékba.
- Játékában elmélyült, kreatív. Hosszantartóan, tartalmasan játszik.
- Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékukban felhasználják azokat (bábok, kiegészítő eszközök dramatizáláshoz).

Módszertani alapelvek:

- A játék kiemelt jelentőségű a napirend tervezése során.
- A játékhoz szükséges feltételek: élmény, tér, idő, eszköz biztosítása.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

5.2. Játékba ágyazott tanulási tevékenységek**5.2.1. Verselés, mesélés**Helye nevelés folyamatában:

Az óvodai nevelésnek fontos területe az irodalmi nevelés: a mesélés, verselés. Része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek. Helye és ideje van mindig, ahányszor a nap folyamán lehetőség nyílik rá.

Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmény feldolgozásában. A mesék gerincét a népmesék adják, de az igényes modern, kortárs és klasszikus mesék is helyet kapnak az anyaggyűjtésünkben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva különböző módszerekkel, eszközökkel dolgozzuk fel, mert ez erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását. A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. Mágikus világképe ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra, és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg, - és mesemondásra, - alkotásra.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek, hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

- A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Kiscsoportban:

- rövid, egyszerű állatos meséket
- rövid verseket, verses meséket
- láncmeséket
- mondókákat ismertetünk meg a gyermekekkel.

Középső csoportban:

- hosszabb verseket, meséket tanulunk
- önálló versmondásra ösztönözzük a gyermekeket
- próbálkozunk a dramatizálással, bábozással

Nagy csoportban:

- több versszakos verseket
- verses meséket
- tündérmeséket, tréfás meséket ismerünk meg
- hosszabb történeteket memorizálunk
- dramatizálunk
- egyéni mesemondásra ösztönözzük a gyermekeket
- kitalált mesék vagy történetek elmondására adunk lehetőséget
- rigmusok
- a magyarság történelmét feldolgozó mondák
- kortárs és klasszikus irodalmi művek

Fontosnak tartjuk, hogy a családban is meséljenek, mondókázzanak, verseljenek a gyermekeknek. Az óvodáskorúak irodalmi nevelésében a csupa ritmus, csupa játék, a gyermeki szemléletet sugárzó alkotásoknak van helye.

A dramatizálás, bábozás formálja a gyermekek alkotó fantáziáját.

Irodalmi élményeik hatására fejlődnek érzelmeik, értelmi képességeik és erkölcsük. Hetente ugyanazt az egy vagy két mesét meséljük a délelőtti folyamán, így biztosítjuk –a többszöri ismétléssel- a ráismerés, átélés örömét, gazdagítjuk szókincsüket, kifejezőkészségüket. A gyermekek kérésére otthonról hozott mesét is mesélünk, ha az elveinkkel megegyezik.

Versekkel, mesékkel szerepelnek óvodásaink a szülőknek szervezett műsorokon.

Könyvtárba, bábszínházba, előadásokra járunk (az óvodába érkeznek hozzánk, különböző Községi Ház és Önkormányzat által szervezett programokon láthatjuk előadásaitak lehetőségeihez mérten) a gyermekekkel, bízva abban, hogy kultúrákedvelő felnőttekké válnak. (Csemete Bábszínház, Kincsesláda Bábszínház, Sopron Trió, helyi könyvtár)

Feladatok:

- Alakítsuk ki a gyermekek irodalmi művekhez fűződő pozitív viszonyát.
- A gyermekek aktív bevonásával fejlesszük a nyelvi kommunikációt.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával ízlésformálás.
- Biztosítsuk számukra a változatos irodalmi élményeket (filmvetítés, könyvtárlátogatás, bábelőadás).
- Biztosítsuk a gyermek számára a nap folyamán saját vers-és mesealkotást.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mesét, figyelmesen végighallgatja azt. Részt vesz a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Folytatásos mesét, verses mesét, meseregények szálait össze tudja kötni. Van kedvelt mesehőse, a mese fordulatait beviszi a játékába.
- A meséről beszélget, szófordulatait mindennapi beszédében alkalmazza, udvariassági kifejezéseket használ.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolása kedvelt tevékenységei közé tartozik. Mesekönyveket önállóan nézeget. A játékában verset, mondókát az alkalomhoz illően mond.
- Önállóan kezeli a könyvespolc könyveit, vigyáz rájuk.

- Tud történetet kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni.

Módszertani alapelvek:

- A mese és a vers élmény legyen a gyermek számára.
- Biztosítottak legyenek a meséhez szükséges feltételek és eszközök.
- A mese kiválasztása igényes, a gyermekek korának megfelelő legyen.
- Legyen mindennap mesélés, verselés.
- Beszéde feleljen meg a helyes magyar nyelv szabályainak.
- Ossa meg érzéseit, érzelmeit a gyermekekkel, ösztönözzön az érzelmeik megfogalmazására.

5.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Helye a nevelés folyamatában:

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az énekes zene fogékonnyá teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését és emberi magatartását. Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat és a szép, tiszta éneklésre szoktatja őket.

Fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, zenei alkotókedvét, mozgáskultúráját: elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. A képességek fejlődését az élet során szerzett tapasztalatok, az ebből adódó tevékenységek határozzák meg.

Az óvodai ének-zenei nevelés szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez, az évszakokhoz, népszokásokhoz, az óvodai élethez. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben, kezdeményezéseken és foglalkozásokon. Az óvodai ének-zenei nevelés hatással van a gyermek érzelmeire. A gyerekek együtt örülnek, bánkódnak és mindez erősíti az együttlét társas örömét.

Célja:

Szerezzen az éneklés örömet a gyerekeknek, a közös ének és zene alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, zenei ízlés formálását.

Feladatok:

- Keltsük fel a gyermekek zenei érdeklődését, formáljuk zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Fedezzék fel a közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és zenei kreativitás örömét.
- Ismerjék meg a népdalokat, a gyermek néptáncokat és népi játékokat, a hagyományokat.
- Biztosítsuk az énekléshez, a mozgásos játékhoz a megfelelő teret és feltételeket.
- A kiválasztott népi gyerekdalok, ölbeli játékok, dalos játékok, énekek, mondókák a gyermek életkori sajátosságainak megfelelőek legyenek, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokkal kiegészülve.
- Éneklési készség fejlesztése.

- A zenei hallás fejlesztése (magas és mély hang különbsége, halk-hangos közötti különbség, hangszínek felismerése, a belső hallás fejlesztése).
- A ritmusérzék fejlesztése (az egyenletes lüktetés, az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása, a tempóérzékelés, a mozgáskultúra, tánc, gyerekhangszerek).
- A zenei formaérzék fejlesztése (motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallammotívumok, ritmusmotívumok).
- Zene hallgatására nevelés elsősorban élő zenével.
- Segítsük a családi nevelést az otthoni énekelgetésben (dal, mondóka, mozgásanyag megismertetése.)
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál vegyük figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek önként, szívesen énekel.
- •Egyszerű dallammotívumokat visszaénekel. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- Dallamfelismerést, ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazza. Halk-hangos éneklést, gyors-lassú tempó érzékeltetését, felelgetős játékot, magas-mélyéneklés közötti különbséget képes érzékeltetni.
- Természethez kapcsolódó hangok utánzására, hangszínek megkülönböztetésére, hangszerek hangjának felismerésére képes.
- Kórjátékot szép testtartással játszik. Egyszerű táncos mozgások elemeit ismeri (dobbantás, koppantás, páros forgás, kilépés stb.), alkalmazza.
- Térformák kialakítására képes.
- Dalokhoz egyszerű mozgást kitalál. Figyelmesen hallgatja az élőzenét, népdalokat, műdalokat.
- Örömet jelent számára a zene.
- Egyenletes lüktetést érzi és érzékelteti, megkülönbözteti a dal ritmusától.
- Mindkettőt tudja mozgással, járással, tapssal a dalból kiemelni.

Módszertani alapelvek:

- Zenei élmény biztosítása változatos módszerekkel.
- A felhasznált zenei anyag igényes kiválasztása, életkornak és adottságnak megfelelően.
- A gyermeki képességek, adottságok tiszteletben tartása.

5.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Helye a nevelés folyamatában:

A vizuális nevelés összetett, sokszínű nevelési terület.

Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal (pl. konstruálás, környezetalakítás stb.) a környezet megismerésére neveléssel (pl. színek, formák megfigyelése stb.) az anyanyelvi neveléssel (mesék, versek képi megjelenítése) és egyéb nevelési területekkel.

Rajzolással, mintázással, festéssel, barkácsolással a gyermekek élmény- és fantázia világát gazdagítjuk, gondolkodásukat fejlesztjük, esztétikai érzéküket, érzékenységüket, szép iránti igényességüket, nyitottságukat folyamatosan formáljuk.

Vizuális eszközeink felhasználásával állandó lehetőséget biztosítunk élményeik, gondolataik különböző technikákkal történő kifejezésére.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiségfejlesztésének.

A kisgyermek emlékezete és képzelete alapján rajzol, fest, mintáz, így ábrázolásaiban sohasem „hibázik”, hanem próbálgatva alakítja saját formanyelvét.

Segítséget nyújtunk egyéni elképzeléseik érvényesítéséhez, önkifejezésükhöz. A szem-, kéz koordinációjukat, finommotorikus képességüket változatos formában fejlesztjük. Olyan élményeket biztosítunk, amelyek segítik önkifejezési vágyukat, alkotó kedvüket. Spontán alkotókedvre építünk, ebből bontakoztatjuk ki a vizuális esztétikai alkotóképességüket, kerülve a siettetést. A csoportszobában az eszközök elérhetőek a gyermekek számára. A nap bármely szakában rajzolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, kézimunkázhatnak, barkácsolhatnak. Az elkészült műveket kiállítjuk a folyosón elhelyezett faliújságon. Az aktuális témának megfelelően a legjobb gyerekmunkákkal díszítjük az óvoda folyosóit.

Az óvodásoknak kiírt rajzpályázatokra a vállalkozó szellemű gyermekek munkáit rendszeresen elküldjük.

Célja:

Az óvodai nevelésben ismeret és képesség jellegű tudás megszerzése, mely által a gyermek vizuális, kommunikációs képessége fejleszthető. Ennek eredménye a kreatív, esztétikum létrehozására, tartalom és forma összhangjának kifejezésére képes gyermek nevelése.

A gyermek képes legyen érzelmei képi megfogalmazására.

Feladatok:

- A feltételek megteremtése a gyermekek képi, plasztikai, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Biztosítsuk a megfelelő teret és változatos eszközöket.
- Fejlesszük a gyermekek képi gondolkodását.
- Vegyük figyelembe a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Keltsük fel a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Biztosítsuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik, képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét
- Juttassuk el a gyermekeket az alkotás, az önkifejezés öröméhez.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődését serkentő motiváltságot.
- Gyűjtsük és időszakonként (év végén) hazaadjuk a gyermekek munkáit, szükség esetén szakember rendelkezésére bocsátjuk.
- Biztosítsuk a gyermek rajzfejlődéséhez szükséges feltételeket, megfelelő motivációval érjük el, hogy mindegyik gyermek részt vegyen az ábrázoló tevékenységben.
- Alakítsuk ki a gyermekekben az igényt az esztétikai élmények befogadására és az esztétikus környezet kialakítására.
- Segítsük elő, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőségeket gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.
- Vonjuk be a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök elkészítésébe.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Élményeit, tapasztalatait, érzelmeit vizuálisan képes megjeleníteni, örömmel kezdeményez ábrázoló tevékenységet.
- A rendelkezésére álló tér alakításában ötletes, célszerű.
- A tárgyak térbeli kiterjedésével tisztában van, főbb formai jellemzőket képes megnevezni.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Színhasználata gazdag, vannak kedvenc színei.
- Formaábrázolása változatos, arányok, mozgás és térbeliség létrehozására képes.
- Emberábrázolása részletező, mozgásábrázolással próbálkozik.
- Tárgydíszítésben önálló, az ábrázolás technikákat alkalmazza.
- Tevékenységében kitartó, egymás munkáit értékeli.
- Fejlettségi szintje a részletgazdagságban, kompozíciókészítésben, bonyolultságban, tervszerűségben tükröződik.
- Önállóan és csoportosan is készít játékot, kelléket, ajándékot.
- Díszítőjellegű feladatokat szívesen old meg.
- Az ábrázoló tevékenység során a balról-jobbra haladás irányát alkalmazza.

Módszertani alapelvek:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű és mennyiségű anyag, eszköz.
- A gyermeki alkotást kezeljük értéként.
- A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- Valósuljon meg a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
- Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettsége.
- Vegyük figyelembe az egyes gyerekek közötti ábrázolás képességbeli különbségeket. Nem kell (és nem is lehet) egy szintre hozni őket.

5.2.4. Mozgás

Helye a nevelés folyamatában:

A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szívesen mozognak. A mozgás és tevékenység útján szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információt jelentenek számukra, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van.

Rendszeres mozgással, egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgásos játékokkal, és feladatokkal biztosítjuk a gyermekek egészséges életmódjának kialakulását. Ez az eszköze a pszichomotoros képességek, és készségek kialakításának, formálásának, és fejlesztésének is. A természetes hely-és helyzetváltoztatás a gyermekek legalapvetőbb mozgásformája. A mozgásos tapasztalatokból gyökerezethetők az értelmi műveletek, - egyben az önmagukról kialakított testséma is.

A finommotorika fejlesztésén keresztül több struktúrát is kedvezően befolyásolhatunk, - lateralitás, testdimenziók, térpercepció alakulását is. Ez a szakasz a mozgáskoordináció fejlődésének legintenzívebb szakasza is. A mozgás szocializációs hatása a következőkben mutatkozik meg:

A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság / kompetencia / érzését, a mozgás feletti kontroll az én-kontrollt erősíti, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás a figyelemkoncentráció a kitartás, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határának a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

A mozgás a gyermek napi tevékenységében állandóan jelen van.

Az óvodai életet úgy szervezzük meg, hogy minden gyermek számára biztosítva legyen a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere igényel. Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját magára vagy társára. Az óvónő mintaadó magatartással járul hozzá, hogy a mozgás hozzátartozzon az életformához, és öröm forrása legyen.

A mozgás hozzájárul:

- az egészséges életmódra nevelés részeként, hogy számtalan tevékenység – főként a szabadban – a gyermekek természetes igényévé váljon.
- az egészség megőrzéséhez, megóvásához, az egészséges életmód kialakításához.
- az értelmi nevelés megvalósításához a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével.
- a téri irányok, és különböző formák megismerésével a gyermeki ismeret gyarapításához.
- a hallott, látott és elvégzett cselekvésekkel a fogalomalkítás és keresztcsatornák fejlődéséhez.
- a környezet tapasztalati megismeréséhez. A gyermek saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én” tudata, szociális énje.
- a társas kapcsolatok alakulásához, segíti a társakhoz való alkalmazkodást, mozgás közben fejlődik a gyermek önuralma, együttműködő képessége, akarata.
- az egészséges versenyszellem kialakulásához.
- a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Célja:

A személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenységek során, fizikai aktivitáson keresztül. A szellemi aktivitás serkentése, a gyermek alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladatok:

- Fejlesszük:
 - a fizikai állóképességet,
 - alakítsuk ki az önértékelést és növeljük az önbizalmat, a személyi akarati tényezőinek alakulását,
 - a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt, ritmusérzéklet,
 - a testsémát, ezáltal fejlődik a testrészek ismerete, a test koordinációja, aktiválása, testfogalom, kezesség, dominancia, térben való tájékozódás,
 - a vizuális és auditív percepciót ill. kiegészítő mozgásokat,
 - a mozgással kapcsolatos szókészletet,
 - természetes mozgását (járás, futás, ugrás, egyensúlyozás stb.),

- testi mozgásos képességeit (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).
- Alakítsuk ki bennük az egészséges versenyszellemet.
- Erősítsük a problémamegoldó képességet mozgásos tevékenységekkel, elvégzett feladat megoldásokkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szereti és igényli a mozgást.
- Megfelelő szintű teljesítőképesség jellemzi, mozgása összerendezett, ügyes, megfelelő ritmusú.
- Tud a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.
- Sor és váltóversenyt, futó és fogójátékokat játszik a szabályok pontos betartásával.
- Ismeri az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket, vezényszavakat.
- Játékos-és versenyhelyzetekben magatartása a feladatnak megfelelő (kitartás, akarat, tevékenységének önálló szervezése, kreativitás Figyelme, gondolkodása, emlékezőképessége, ötletessége megfelelő szintű.
- Tud ütemtartással járni, rövidebb távon egyenletes iramban futni.
- Talicskázik bokafozással.
- Tud gurulóátfordulást végrehajtani előre.
- Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon.
- Hat-nyolc nekifutással tetszés szerinti akadályt ugrik, ugrását a talajra éréskor fékezni tudja.
- Kislabdát hajít távolba, labdát vezet helyben, tud egykezes felső dobással célba dobni.

Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlatbemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- Egyéni képességek figyelembevétele.

A mozgás fejlesztésének területei:

Szabad játék kereteiben végzett mozgásos játékok

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Mivel a gyermekek mozgásigénye eltérő, fontos, hogy az aktívabb mozgást és a nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást.

A célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. Fontos, hogy felkeltsük-, fenntartsuk a gyermekek mozgáskedvét, megszerettessük a mozgást.

Lényeges a motiváció, a körülmények megteremtése, szabályok kialakítása, a pozitív megerősítés. Ezeknek megfelelően biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekhez a csoportszobában. Időjárástól függően a lehető legtöbb időt töltjük a szabadban. Az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál szem előtt tartjuk a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét és a csoport összetételét.

3–4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. A csúszáshoz, bújáshoz, mászáshoz szükséges eszközöket biztosítjuk a csoportszobában, illetve lehetőséget adunk az asztalok alatti bújócskázáshoz.

4–5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A koordináció fejlesztését szolgálják a célba dobó játékok, kugli, ugróiskola, ugrókötelezés, barkácsoló tevékenység is. Az egyensúly fejlesztésére a szabad játékban a különböző hinták, libikókák, (játszótéri) a füles labda, a lépegető alkalmasak.

5–6–7 éves korban a finommotorika fejlesztésére kell a legnagyobb hangsúlyt fektetni. A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek spontán fejlesztésére, például az ábrázolási technikák gyakorlása során, tépés, vágás, gyöngyfüzés vagy légózás, konstruálás stb.

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermek örömmel vesz részt.

Irányított mozgásos tevékenységek

Heti egy alkalommal szervezzük – tornaterem hiányában – a csoportszobában, jó idő esetén az udvaron. A testnevelés foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testi deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna). A játékot, a játékoságot alapvető eszközként értelmezzük és alkalmazzuk a testnevelésben.

Mindennapos mozgásos tevékenység

A napirend fontos része, mely a gyerekek fejlettségétől függően 10-20 percre tart. Megalapozzuk azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és szükséges. Középpontban a mozgásos játékok állnak, melyek aktív pihenést jelentenek a gyermekeknek. Kiegészülnek a járás, futó és gimnasztikai gyakorlatokkal. Az óvoda egész területén biztosítunk lehetőséget a mozgásra.

5.2.5. Külső világ tevékeny megismerése

Helye a nevelés folyamatában:

A környezettudatos magatartás áthatja az egész óvodai nevelés rendszerét. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Segíti:

- a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását,
- fejleszti értelmi képességeiket,
- lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődés erősítését, kapcsolatépítést,
- a természet szeretetének megalapozását,
- szűkebb és tágabb környezet értékeinek (szülőföld, ott élő emberek, hagyományok, helyi népszokások) megismerését, szeretetét és védelmét.

Célja:

Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természet és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus együttélést.

Feladatok:

- Változatos tevékenységek szervezése, melyeken keresztül a gyermekek tapasztalatokat gyűjthetnek, szerezhettek a természeti és társadalmi környezetről:
 - séták, kirándulások a szabad természetben (Környező erdők, Fertő-Hanság Nemzeti Park)
 - iskola, orvosi rendelő, piac, munkahelyi látogatások, településen élő különböző mesteremberek munkájának megismerése (pl: helyi fafaragó mester)
- A környezettudatos magatartás kialakulásának elősegítése.
- A környezet felé való nyitottság kialakítása.
- A természet védelmére, szeretetére nevelés.
- A környezet és élővilág közötti kapcsolatok összefüggéseinek, a természet körforgásának megismertetése.
- A szülőföld megismertetése, megszerettetése, a környezetükben élő emberek életének, hagyományainak, a helyi kultúra tárgyi értékeinek bemutatása, néphagyományok ápolása.

A környezeti nevelés színterét nehéz szétválasztani a többi nevelési területtől, szinte körbefogja azokat, ezért az évszakok témakörét alapul véve tervezzük és szervezzük óvodai életünket. A négy évszak ritmikusságára, változásaira, a hónapok aktuális eseményeire építünk.

Feladatainkat a gyermekek spontán érdeklődésére alapozva, illetve korosztálynak megfelelően a gyermekekkel együtt tervezzük meg. A gyűjtő munkákba a szülőket is aktívan bevonjuk. Tervezésünk során a környezeti nevelés szorosan összekapcsolódik a matematikai ismeretszerzéssel, hiszen nagyon sok matematikai jellegű tapasztalatokat szereznek a gyerekek, és ezeket a többi tevékenységekben is alkalmazzák. Ezáltal alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség szemléletük.

Komplex foglalkozásaink magukban foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. Ezek a tervezett kezdeményezések, illetve spontán ismeretszerzések a nap bármely szakában megvalósíthatóak. Lehetőséget adunk a gyermekek önálló véleményalkotására, döntési képességeik fejlődésére, a környezet alakításában.

Környezetvédelem – környezettudatos magatartás

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében /szemetes használat, levélszűrés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása/.

Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma. Mindezekkel elősegítjük a környezettudatos magatartásuk formálását, alapozását, alakítását. Amennyiben anyagi lehetőségeink engedik, kirándulásainkat természetvédelmi területekre szervezzük

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri nevét, szülei nevét, foglalkozását, lakásuk címét.
- A testrészeket megnevezi, igényes teste tisztaságára.
- Tájékozódik a térben, dominanciája kialakult.
- Megismeri az elemi közlekedési szabályokat, és gyakorolja azok betartását. Ismeri a közlekedési eszközöket, járműveket, tudja, hogy azok az emberek munkáját segítik, könnyítik.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetükben levő intézmények nevét, rendeltetését.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri jellemző tulajdonságait, képes összehasonlításukra.
- Ismeri a növény fogalmát, annak tartalmát, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudja, hogy a növényeket gondozni, óvni kell, ismer néhány ezzel kapcsolatos munkát. (szántás, vetés, aratás).
- Ismeri és megnevezi a környezetükben élő állatokat, azok gondozását és védelmét, tudja csoportosítani életmódjuk, egyéb tulajdonságaik szerint.
- Ismernek néhány erdei vadállatot, költöző és nálunk telelő madarat, tudják, hogy óvásuk, védelmük milyen fontos
- Ismerik, környezetük színeit, a színárnyalatokat. Képesek ismert tárgyak, jelenségek közt összehasonlításokat végezni külső jegyeik alapján, ill. rendeltetésük szerint.
- Ismeri és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait

Módszertani alapelvek:

- A tapasztalatszerzés természetes körülmények között történjen.
- Játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Tevékenység során jusson sikerélményhez.
- Élményszerzés a közvetlen környezetéből.

5.2.6. Matematikai ismeretszerzés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, melyeket tevékenységeikben alkalmazhatnak.

A matematikai nevelés a külső világ megismerésének tevékeny része, az analízis-szintézis, konkretizálás, elvonatkoztatás, gondolkodási műveletek alkalmazásának gyakorlati lehetősége. A gyermekekkel a környező valóságot, a természet törvényszerűségeit és összefüggéseit ismertetjük meg. Megalapozzuk a logikus gondolkodást. Matematikai érdeklődésüket folyamatosan kielégítjük, élményeket, eszközöket biztosítunk a tapasztalatszerzéshez. Szemléletüket úgy formáljuk, hogy gondolkodási műveleteik, készségeik, képességeik, fejlődjenek. Megismertetjük gyermekeinket: mennyiségi viszonyokkal, a színekkel, halmazokkal, tö- és sorszámnevekkel, egyszerű labirintus játékokkal, ritmikus sorokkal, a pár fogalmával, variációs lehetőségekkel, egyszerű és bonyolultabb társasjátékokkal, a tükörkép fogalmával, a relációkkal, az irányokkal, névutókkal, a kiterjedésekkel, tér és síkmértani formákkal és egyéb gyűjtőfogalmakkal.

A gyermekek által kezdeményezett játék kínálta lehetőségekben folyamatosan figyeljük ötleteiket, alakítjuk gondolkodásmódjukat. A matematikai nyelv használatával példát adunk a gyerekeknek, amellyel konkrét tapasztalataik megfogalmazására biztatjuk őket. Biztosítjuk a választás lehetőségét a különböző játéktevékenységekben, amelyekben lehetőséget adunk az önálló gondolkodásra, szabályalkotásra. Tudatosan figyelünk arra, hogy a gyermekek találjanak megoldásokat egy-egy számukra problémát jelentő helyzetben.

A differenciált fejlesztést mikro csoportos foglalkozás keretein belül valósítjuk meg.

Célja:

- A matematikai nevelés célja a gyermek gondolkodási műveleteinek, megismert tevékenységének fejlesztése.
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

Feladatok:

Fejlesszük a gyermekek egyéni problémalátó-és megismerő képességét és teremtsük meg az ehhez szükséges feltételeket a következő területeken:

- Tapasztalás: érzékelés, észlelés, megfigyelés
- Emlékezet
- Megértés: azonosítás, megkülönböztetés, összefüggések felismerése, általánosítások, kérdések, utasítások megértése
- Konstruálás: formák, mennyiségek előállítása, megkeresése
- Ítéliképesség: igaz-hamis állítások
- Különbözőségek megfigyeltetése (nagyobb, hosszabb, magasabb, szélesebb)
- Mennyiségi eltérések megfigyeltetése (sok, kevés, több-kevesebb, eggyel több)
- Mennyiségi eltérések megállapítása (párosítás, csoportosítás, számlálás, bontás)
- Tő és sorszámlálás
- Azonosság megfigyelése
- Becslések-mérése
- Térbeli tájékozódás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képes az óvónő kérdéseit, feladatadását megérteni, követni. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait szabadon is elmondani, egymás állításainak igazságát megítélni.
- Jól ismert tulajdonságok szerint: válogatást, összehasonlítást, sorberendezést végez.
- Érti, és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket.
- Önállóan is össze tud mérni mennyiségeket, különböző kiterjedéseket, két halmazt párosítással az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is. Elő tud állítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással, többet, kevesebbet, ugyanannyit. Meg tud számolni tárgyakat 10-ig. Számfogalma kialakult, elemi műveletekre képesek 10-es számkörön belül.
- Halmazokat tud képezni megadott vagy választott szempont szerint. Azonosítani tud különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képes megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből, színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat. Különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogat, egyszerű tulajdonságokat megnevez.
- A térben való tájékozódást érti és tudja az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat. (alá, fölé, között, mögött stb.) Mindezt síkban is alkalmazni tudja.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása.
- Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés.
- A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele.
- A játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.

5.2.7. Munka jellegű tevékenységek

Helye a nevelés folyamatában:

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermekmunka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

Célja:

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősségérzetük.

Önkiszolgáló munka

Az önkiszolgáló munka a gyermekek természetes, mindennapi szükségleteinek önálló kielégítését, valamint környezetünk rendjének megőrzését és helyreállítását jelenti.

Önkiszolgáló munkák:

- öltözködés, vetkőzés
- testápolás, mosdó használat,
- étkezés.

Naposi munka

A naposi munka közösségi megbízatás. A naposság feladattudatot feltételez. A naposok feladatai lehetnek: az asztalterítő leterítése, az étkezéshez szükséges eszközök szétosztása, étkezés végén tányérok stb. összeszedése. Óvjuk a naposokat attól, hogy egész nap készülségben legyenek.

Alkalomszerű munka

Arra törekszünk, hogy a gyerekek minél nagyobb önállóságra tegyenek szert az által, hogy egyszerű feladatokat kapnak. Egy részük szabályosan ismétlődik, más részük esetleges. Ezek lehetnek:

- teremrendezés,
- segítségnyújtás a felnőtteknek,
- megbízatások teljesítése,
- ajándékkészítés,
- segítségnyújtás a kisebbeknek stb.

Felelősi munkák

- a játékok helyre rakásának felügyelete
- kész rajzok, gyermeki munkák összegyűjtése az óvónő kérésére, jelekre való kiosztásuk

Kerti munka

A kerti munka a gyermekeknek olyan közösségi jellegű tevékenysége, amely közben átéli munkájuk természetére gyakorolt hatását, megfigyelhetik azokat a változásokat és eredményeket, amelyek munkájuk során létrejönnek.

A gyerekek alkalomhoz és évszakokhoz kapcsolódóan végeznek kerti munkát. Ez is segíti a természet szeretetére, megóvására nevelést.

Évszakokhoz kapcsolódó munkák

- A környezeti témakörökhöz kapcsolódva kérjük őket különböző gyűjtő munkára.
- Száraz gallyak felszedése, falevélseprés.
- Csíráztatás, rügyeztetés.

Növény és állatgondozás

Csoportjainkban található cserepes virágok, melyek gondozásához a gyermekek is segítséget tudnak nyújtani, pl. virágültetés, locsolás.

Madáretetés télen. A madáretető folyamatos feltöltése.

Feladatok:

- Teremtjük meg a nyugodt légkört, ismertessük meg a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- Tudatosan szervezzük meg a gyermeki munkát, a gyerekekkel való együttműködést.
- Az egyes munkafolyamatokat fokozatosan vezessük be.
- Biztosítsuk a gyermekek tényleges tevékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a munka állandóságát és folyamatosságát.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait.
- Az óvónők a gyermek munkáját saját magához mérten értékeljék.
- Ösztönözzük a gyermekek önértékelésének kialakulását, igény szintjének növekedését.
- A munka a napi tevékenységek részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Azokat a munkákat, amelyekre képes, nem végezzük el helyette!
- Törekedjünk arra, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Tudatosítsuk a gyermekkel azokat az eltérő sajátosságokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik.
- Erősítsük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Fejlesszük a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A napos önállóan megteríti, kiosztja az étkezéshez szükséges eszközöket.
- Játékelrakásnál a játékokat esztétikusan a helyére teszi.
- A foglalkozásokhoz, barkácsoláshoz szükséges eszközök kiosztásában önállóan vesz részt. Az eszközöket a megjelölt helyre viszi.
- Részt vesz a csoportszoba díszítésében, rendezésében. Önállóan képes a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására, virágot hoz a vázába stb.
- Vigyáz a terem rendjére, felszólítás nélkül helyére teszi a kint felejtett eszközöket.
- Ünnepekre ajándékot készít.
- Minden olyan területen segít, ahol erre szükség van.
- Folyamatos feladata az udvar rendezése. Közreműködik a falevelek összegereblyezésében, az udvari járdák tisztántartásában.
- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- Munka jellegű tevékenységeket önként vállal.
- A munkavégzéshez szükséges eszközök használatát ismeri.

Módszertani alapelvek:

- A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű maradjon.
- Tudatos, együttműködő és segítőkész óvónői magatartás.
- Egymás és a felnőtt munkájának megbecsülése.
- Feladattudat és feladattartás erősítése.
- Egyéni különbségek figyelembevétele, fejlesztő értékelés.
- Megfelelő idő biztosítása a munka elvégzésére.
- A munka értékteremtő tevékenysége.

5.2.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Helye a nevelés folyamatában:

A játék és a tanulás teljes mértékben összekapcsolódik óvodás korban. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodást a tanulásban természetes kíváncsisága, érdeklődése motiválja. A gyermekek természetes helyzetekben, tevékenységeken keresztül, játékosan szereznek ismereteket. A gyermeket tevékenységi vágya ösztönzi a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre, és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz. Felhasználja már meglévő ismereteit, kreatív megoldásokat keres, így a gyermek önmagához képest fejlődik.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Az ismeretszerzés óvodánkban komplex formában történik:

- szokások alakítása, utánzással modellkövetés és magatartásformák fejlesztése,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvésen alapuló tanulás,
- gyermeki kíváncsiságra épülő ismeretszerzés,
- tapasztalatszerzés, megfigyelés, felfedezés,
- problémamegoldás fejlesztése

Mindig tartalmaz választási lehetőséget, amely a gyermek egyéni érdeklődésére épít, és lehetőséget ad a szabad önkifejezésre. Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyerekek személyiségének kibontakozását.

A különböző motiváló hatásokat megfelelő módon használjuk ki a gyermeki önfejlődés inspirálására. Támogatjuk az eltérő szükségletű gyermekeket az eltérő tanulási stílusok érvényesülésében. Így biztosítjuk az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését, a differenciálást, az érzelmi légkört, a játék elsődlegességét.

Célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, -

Feladatok:

- Alakítsuk ki a nyugodt tanulás feltételeit.
- Segítsük az önálló feladatvégzést.
- Erősítsük az önfegyelmet, a szándékos figyelmet, a kitartást, a feladattudatot.
- Vegyük figyelembe a gyerekek egyéni fejlődési ütemét.
- Fejlesszük a gyermekek megismerési funkcióit, a gondolkodási folyamatokat a készségek és képességek fejlesztésével.
- Fejlesszük az anyanyelvi-és kifejezőképességet.
- Erősítsük kreativitását, biztosítsuk számára a felfedezés lehetőségét.
- Építsünk a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Biztosítsuk a gyermeki kérdésekre és válaszokra irányuló tapasztalatszerzés lehetőségét játékos formában.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A fejlődés várható jellemzői:

A kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá szocializálódik. Az iskolakezdéshez testi, lelki és szociális érettség szükséges.

- Kialakul benne az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldja meg.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás), a viselkedés alapvető szabályai.

- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő.
- Szándékos figyelemre képes.
- Kialakul benne a tanulás iránti igény.
- A cselekvő, szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Módszertani alapelvek:

- Sokoldalú cselekedtetés, tevékenykedtetés.
- A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A tanulás játékos jellege domináljon.
- Motiváció elvének biztosítása.
- Probléma szituációk teremtése.
- Szemléletesség.
- Egyéni fejlettséghez mért feladatadás.
- Differenciált értékelés.
- Pozitív megerősítés.

6. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Testi (biológiai, szomatikus) érettség:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

Lelki (pszichés) működések érettsége:

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus eltérésnek, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Szociális érettség:

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező óvodai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

7. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Helyzetkép:

A logopédiai fejlesztést a Soproni Pedagógiai Szakszolgálat biztosítja. Ők nyújtanak segítséget a különböző nehézségekkel küzdő gyermekek ellátásában, felmerülő problémák megoldásában.

Intézményünkben a funkcionális integráció megvalósítására van lehetőségünk (a gyermeket rövid időre vonjuk ki a csoportból, amikor a logopédus végzi a fejlesztését).

A csoporton belüli foglalkoztatás során a részképességek fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt. A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott korrekciós tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal és a logopédussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánk a szeretetteljes, családi, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkört tartjuk fontosnak, ahol a képességeinek megfelelően tud fejlődni.

Helye a nevelés folyamatában:

A felnőtt társadalom csak akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik. Ezen a ponton kapcsolódik a fogyatékkal élők társadalmi integrációja az oktatáshoz. Az esélyegyenlőség felé megtett első, legfontosabb lépés az együttnevelés.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék. Az egészséges kisgyermekek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásaikat társaikról. Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori egy-társadalomban élés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető.

Célunk:

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentése.

Feladatunk:

- A gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése.
- Kapcsolattartás a szakemberekkel (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus).
- Fejlődésük nyomon követése, annak rögzítése.
- Anamnézis lap felvétele.
- Korai képalkotás, felismerés a lassabb ütemben fejlődő gyermekeknél.
- Egyénre szabott prevenció, korrekció program kidolgozása a csoporton belüli fejlesztés érdekében a szakemberek segítségével.
- Szükség esetén a megfelelő szakemberhez való irányítás.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő prevenció munkája érdekében.

A fejlesztő tevékenység területei és tartalmai

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

Egészséges életmódra nevelés

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél, valamint a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek integrált nevelésénél további feladataink a következők:

- Prevenció és korrekció szükségességének időbeni felismerése.
 - Pozitív viszony kialakításának elősegítése az orvossal, valamint a külső segítőkkel.
- Az adott csoporton belül alkalmazható egyéni fejlesztési tervek elkészítése a szakemberek segítségével.

Érzelmi nevelés és szocializáció

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermekek óvodai közösségbe történő beszoktatásakor hasonló problémák jelentkezhetnek, mint ép társaiknál. Félelem az új környezettől, gyerekektől, felnőttektől.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális beilleszkedése egyrészt a gyermek személyiségétől, másrészt és nagymértékben a befogadó környezettől, a gyermektársaktól és a pedagógustól függ.

Közösségi nevelésen belüli feladatainkat a sajátos nevelési igényű gyermeknél az óvónői feladatokat a következőkkel egészítjük ki:

- Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, valamint annak fenntartására való képesség kialakítása (hagyományok, szokások, ünnepek segítségével).
- Az egyéni bánásmód elvének hangsúlyozott alkalmazása.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenységre való nevelés.
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása gyermek –gyermek, gyermek –felnőtt viszonylatában.
- Az én tudat fejlesztésénél, valamint az önértékesítési törekvéseknél az óvodánkban kialakított magatartásformák elfogadtatása.
- A hangra, beszédre való figyelem képességének kialakítása.
- A többi gyermek másságának elfogadtatása.
- Utánzóképeség fokozott fejlesztése.
- Viselkedészavarok korrigálása a belső és külső szakemberek segítségével.

Munka

A munka jellegű tevékenységeknél feladatunk:

- Az önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák játékos jellegének megtartása.
- Az együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömeinek tudatosítása, képességének fejlesztése.
- Az eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok alakítása.
- A jól végzett és eredményes munka örömeinek a tudatosítása.
- A munka megszervezéséhez szükséges képességek fokozatos kialakítása

Tanulás

Kiemelten kezelt feladataink a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekeknél a következők:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása változatos tevékenységek kínálatával.
- Ismereteik rendszerezése, bővítése, valamint azok beépítése eddigi ismereteik rendszerébe.
- Tapasztalataik, ismereteik verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése a szakemberek segítségével.

- Képi és szóbeli megfogalmazási kísérleteik elősegítése.
- Anyanyelvi játékok játszása.
- Vizuális, akusztikus, kinesztetikus észlelés és érzékelés, verbális emlékezet játékos fejlesztése fejlesztőjátékok segítségével.
- Képi és verbális gondolkodás és képzelet fejlesztése.
- Egyéni anyanyelvi fejlesztések.

Anyanyelvi nevelés

Az integrált neveléshez és fejlesztéshez kapcsolódó feladataink ezen a területen a következők:

- Verbális kommunikációra való igény kialakítása.
- Beszédtanulási képességek fejlesztése mondókák és versek segítségével.
- Az aktív szókincs folyamatos bővítése.
- Egyéni fejlesztéseknél a beszéd és a mozgás koordinálásának fejlesztése.
- Részképességek fokozatos fejlesztése a szakemberekkel való konzultálás valamint az egyéni fejlesztési terv alapján.

Játék

Az óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a játék az elsődleges tevékenységi forma. Ezt a terepet kiválóan fel lehet használni a differenciált fejlesztéshez.

Feladatainkat a következőkkel egészítjük ki:

- Differenciáltan használjuk fel a szakemberek által javasolt fejlesztő játékokat, hogy az arra rászoruló gyermekek speciális fejlesztésére jótékony hatást gyakoroljanak, valamint a problémák megelőzését szolgálják.
- Gyermekeként fokozott figyelmet fordítunk a játékon keresztül történő társas kapcsolataik elősegítésére, alakulására.
- Ezen gyermekeknél még nagyobb hangsúlyt kap a játék elsődlegességének és szabadságának elve (változatos játéklehetőségek kínálatával).
- Feladatunk továbbá a gyermekek adottságainak, képességeinek, érzelmi –akaratil életének megnyilvánulási lehetőségeinek a segítése, fejlesztése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

- Gyermekenként változó, a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységünk

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről szóló 2003. évi CXXV. Törvény rendelkezései az irányadóak. Minden pedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. Az óvodai nevelés folyamatában a gyermeki jogok tiszteletben tarása, védelme, erősítése, érvényre juttatása.

Célunk:

2,5-7 éves korú gyerekek érdekeinek képviselése emberi és gyermeki jogok érvényesülésének, valamint a gyermek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítása.

A gyermeknek joga van:

- A nevelési és oktatási intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák. Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyegetésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is. A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékossága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani.
- Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek ezen jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét. Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéséhez való jogát.
- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Feladatunk:

- A hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek és családok segítése.
- A gyermekek fejlődését korlátozó ártalmak kiszűrése, külső speciális szakemberek bevonásával / logopédus, Pedagógiai Szakszolgálat /.
- Külső segítőkkel, gyermekvédelmi szervekkel, intézményekkel való kapcsolattartás, együttműködés. (Gyermekjóléti Szolgálat)
- A prevenció minden gyermekre való kiterjesztése.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

1.szint az óvodapedagógusok szintje:

- Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését.
- Hátrányos és veszélyeztetett helyzetet felismeri.
- Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja, megszervezi a gyermek felzárkóztatását.
- Biztosítja a gyermekek differenciált és egyéni fejlesztését.
- Figyelemmel kíséri a gyermek rendszeres óvodába járását.
- A feltáró munka után a felzárkóztatást, tehetséggondozást megtervezi, megvalósítja (a gyermekek fejlődési lapjain feljegyzést készít).
- A szülőkkel megfelelő, együttműködő kapcsolatot alakít ki.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén védő, - óvó intézkedésre javaslatot tesz.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

2. szint gyermekvédelmi felelős szintje:

- Nevelési év elején megtervezi az adott év gyermekvédelmi feladatait.
- Az óvónő segítségével felméri a hátrányos és veszélyeztetett gyermeket.
- Nyilvántartást vezet a HH/HHH gyermekekről.
- Kapcsolatot tart a családsegítő szolgálattal és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Koordinálja a probléma kezelését, feljegyzí a családokkal kapcsolatos intézkedéseket.
- A gyermekek és a családok anyagi és szociális helyzetéből fakadó különbségeit a család és más intézmények bevonásával, fenntartó közreműködésével a lehető legkisebbre csökkenti.

- Szükség szerint családlátogatásokat végez az óvónőkkal.
- A fogadó órák alkalmával a szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megbeszélésére.
- Részt vesz a gyermekjóléti szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszélésen.

3. szint óvodavezető szintje:

- Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- A gyermek mindenekfelett álló érdekének érvényesítése, és az érvényesítés ellenőrzése.
- Kapcsolat felvétele az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről és beszámoltatja az elhangzottakról.
- Rendszeres támogatás iránti kérelmekről a gyermekvédelmi felelőssel, a családsegítővel és az érintett óvónőkkal folyamatosan egyeztet, és a megfelelő intézkedéseket megteszi.
- A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- Írásban tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.

9. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, ill. a család teremt meg. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

A családdal:

- Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést, figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, ha szükséges segítséget nyújtunk.
- A beiratkozás: jó alkalom arra, hogy a leendő kisóvoda szüleivel együtt bepillantást nyerhessen az óvoda életébe, megismerkedhessen az óvodában dolgozó felnőttekkel és az óvodás gyermekekkel. A beiratkozás eseménye után szeretettel hívjuk és várjuk leendő óvodásainkat több alkalommal is, hogy az így szerzett pozitív élményei segítsék őket a befogadás időszakában.
- Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Amennyiben a szülő igényli, meglátogatjuk a családokat. Gyermekevédelmi esetekben a családlátogatás kötelező.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy az elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról.
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítő szándék vezérel bennünket.
- Családdal kapcsolatos minden információnkat diszkréten kezeljük, eleget teszünk a titoktartási kötelezettségünknek.
- Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítkozó párbeszédet, ez azonban nem zavarhatja meg a csoport életét, nem vonhatja el az óvónőt a többi gyermektől.
- Módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét (óvodai ünnepségek, rendezvények kapcsán).
- Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét szülő és a nevelő igénye szerint.

- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására.
- Bevonjuk őket a programok szervezésébe, bonyolításába, szorgalmazzuk azokon részvételüket.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősítését.
- Csoportonként megválasztják a szülők a szülői munkaközösség képviselőit.
- Támaszkodunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.
- Közös ünnepvárással, ünnepléssel együtt élhetjük át az ünnep varázsát, örömet.
- Szülői értekezleteken –évente két alkalommal – lehetőség van a tapasztalatok, aktuális problémák megbeszélésére.

Általános Iskolával:

Kapcsolatunk van mindkét általános iskolával, ahol óvodásaink nagy része elkezd iskolai tanulmányait. (Fertődi Babos József Térségi Általános Iskola, Fertőszentmiklósi Felsőbüki Nagy Pál Általános Iskola)

- A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.
- A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkákkal.
- Tájékoztatjuk őket az egyes gyermek fejlettségi szintjéről, azokról a módszerekről, amelyekkel az adott gyermek legkönnyebben fejleszthető.
- Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor betekinhetnek az óvoda életébe.
- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermeket beilleszkedésének folyamatát.

Fenntartó Önkormányzattal:

Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemzi a kapcsolatot, mely biztosítja az óvodánk zavartalan, jó színvonalon való működését.

Szeretnénk, ha az intézményünkben folyó szakmai munkával megismerkednének, ezért rendezvényeinkre hívjuk és várjuk őket.

Pedagógiai Szakszolgálattal és a Győr-Moson-Sopron Vármegyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal:

Szükség esetén segítséget kérünk és kapunk tőlük a tanulási és magatartási, beilleszkedési zavarral küzdő gyermekek fejlesztéséhez.

Helyi civil szervezetekkel

Röjtökmuzsaj Községért Közalapítvány éves rendszerességgel támogatja anyagilag óvodánk néptánc oktatását és az év végi kirándulást.

Községi Sportegyesület helyi sportnapon látja vendégül óvodásainkat.

Közművelődési Intézményekkel:

- Röjtökmuzsaj Községi Ház és Könyvtár: logopédusnak ad helyet, valamint a község gyermekrendezvényei (Gyereknapi, Mikulás, Márton nap...) szervezésével foglalkozik, amelyek a gyermekeknek és családjuknak közös programként szánnak óvodai kereteken kívül.
- Csemete Bábszínház

10. Az óvoda belső ellenőrzési rendje

Minden óvodapedagógus számára fontos, hogy munkájáról visszajelzést kapjon, valamint, hogy munkájának eredményességét, hatékonyságát ellenőrizni tudja. Intézményünkben a nevelőmunka ellenőrzése az alábbiak szerint történik:

Az óvodapedagógus:

- önmagát ellenőrzi, saját munkáját értékeli. A csoportban együtt dolgozó óvodapedagógusok közösen értékelik a csoportjukban végzett munkát.

Az igazgató:

- az ellenőrzési ütemterv alapján, a pedagógiai munka eredményessége és az intézmény zavartalan működése érdekében ellenőrzi, értékeli az alkalmazottak munkáját.

A fenntartó ellenőrizheti:

- a köznevelési intézmény gazdálkodását, működésének törvényességét, hatékonyságát, a szakmai munka eredményességét
- a gyermekvédelmi tevékenységet
- a tanuló-és gyermekbaleset megelőzése érdekében tett intézkedéseket
- a köznevelési intézmény vezetőjének megbízása, kinevezése, a megbízás visszavonása, a jogviszony megszüntetésének jogával kapcsolatos, e törvényben foglalt korlátozó rendelkezések keretei között gyakorolja a munkáltatói jogokat a köznevelési intézmény vezetője felett.

Oktatási Hivatal:

- egységesen meghatározott kritériumok alapján vizsgálja az óvoda szakmai munkáját.

A belső ellenőrzés rendszere átfogja az óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét. Egyrészt biztosítja a minőségi munkavégzést, azzal, hogy az ellenőrzés során felmerülő hibák feltárása időben megtörténhet, másrészt fokozza a munka hatékonyságát. A belső ellenőrzés legfontosabb feladata az óvodában folyó pedagógiai tevékenység hatékonyságának mérése.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az óvoda pedagógiai programját készítette az óvoda nevelőtestülete.

Röjtökmuzsaj, 2026. 10. 01.

Kincses Zsófia

Igazgató

Az óvoda nevelőtestülete a módosított Pedagógiai Programot 100%-os arányban elfogadta.

Röjtökmuzsaj, 2026. 10. 01.

Kapai Dóra

nevelőtestület nevében

Röjtökmuzsaj község Önkormányzatának Képviselő-testülete az óvoda pedagógiai programját a 61/2026. (X.7.) önkormányzati határozatával jóváhagyta.

Röjtökmuzsaj, 2026. október 7.

fenntartó

Nyilvánosságra hozatala:

- nevelőtestületi értekezleten
- a község honlapján
- a helyben szokásos módon (hirdetőtáblán, igazgatói irodában)

Hatályba lépés: az elfogadást követő napon

Érvényességi ideje: határozatlan időre szól

Tervezett felülvizsgálat időpontja: törvényi, jogszabályi vagy egyéb változás esetén

Röjtökmuzsaj, 2026. 10. 07.

Kincses Zsófia

igazgató

12. MELLÉKLET

12.1. Eszközjegyzék 2026.

készült a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján

ÓVODA

I. HELYISÉGEK

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
csoportszoba	1	Akácvirág
gyermekágy/fektető tároló helyiség	csoportonként 1	Jelenleg a csoportszobában oldjuk meg a tárolást.
tornaszoba, sportszertárral	óvodánként 1	A csoportszobában, Községi Házban tornázunk.
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztőszoba	óvodánként 1	A logopédiai és gyógypedagógiai fejlesztés a Községi Házban, csoportszobában történik.
játszóudvar	óvodánként 1	Mászóka, csúszda, hinták, homokozó, található az udvaron. Önerőből és önkormányzati támogatással folyamatos fejlesztésre, bővítésre, pótlásra törekszünk.
igazgatói iroda	1	Csoportszobában.
igazgató-helyettesi iroda	ha az óvodában igazgató-helyettes alkalmazása kötelező 1	Csoportszobában.
Nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként 1	Csoportszobában találhatóak a könyvek, iratok
általános szertár/raktár	óvodánként 1	Pályázati pénzből igyekszünk a jövőben megoldást találni.
többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként 1	Tárgyalásra a csoportszobát használjuk, az ünnepek megtartására a csoportszobában, illetve jó idő esetén az udvaron.
orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként 1	Külön orvosi szoba nincs.
gyermeköltöző	Gyermekcsoportonként 1	Öltözőszekrények külön helységben találhatóak.
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcso	3 WC, 3 mosdó, mosdóhelyiség kialakítása

	portonként	
felnőtt öltöző	óvodánként 1	Folyosón megoldott.
felnőtt mosdó	óvodánként 1	A gyermekmosdók mellett található.
felnőtt zuhanyzó	óvodánként 1	Nincs.
mosó, vasaló helyiség	óvodánként 1	Jelenleg a csoportszobában történik a vasalás. Mosógép a vizesblokkban.
szárító helyiség	óvodánként 1	Szárítógép a vizesblokkban.
felnőtt étkező	óvodánként 1	A felnőttek együtt étkeznek a gyerekekkel a csoportszobában
főzőkonyha	óvodánként 1	Óvoda épületének hátsó részében található
melegítőkonyha	óvodánként 1	Külön melegítő konyha nincs.
tálaló-mosogató	óvodánként 1	Mosogatók: fehér, illetve fekete. 2 átadó ablak.
Szárazáru raktár	óvodánként 1	1 szárazáru raktár található.
Földesáru raktár	óvodánként 1	Nincs.
Éléskamra	óvodánként 1	Külön éléskamra nem található, ezen funkciót a raktárhelyiség látja el.

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Csoportszoba	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
óvodai fektető	gyermeklétszám szerint 1	Jelenleg 25 db műanyag,
gyermekszék	gyermeklétszám szerint 1	Jelenleg 25 db fából készült gyermekszék van.
gyermekasztal	gyermeklétszám figyelembevételével	Jelenleg 7 db fából gyermekasztal van. Gyermeeklétszám függvényében kerülnek beállításra a csoportba.
fényvédő függöny, redőny	Ablakonként, kivétel folyosó	Minden ablakon található a csoportszobában.
szőnyeg	2	Építő sarokban.
játéktartó szekrény vagy polc	2	
könyvespolc	1	Gyermekek számára.
élősarok állvány	1	Nincs
textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	1	
edény –és evőeszköz-tároló	1	

szekrény		
szeméttartó	1	
Tornaszoba	Mennyiségi mutató	Megjegyzés Jelenleg a csoportszobákban, illetve a szabadban tornázunk vagy a közösségi ház tornatermében tornázunk
tornapad	2	2 db kicsi pad található, a folyosón tároljuk.
tornaszőnyeg	1	Csoportszobában tároljuk.
bordásfal	1	Csoportszobában
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet	1	
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	három gyermek egyidejű foglalkoztatásához	Folyamatos beszerzésre törekszünk.
Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	Mennyiségi mutató	Megjegyzés Közösségi Házban, csoportszobában történik a gyermekek fejlesztése.
a fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök		Folyamatos beszerzésre törekszünk.
tükör (az asztal szélességében)	1	
asztal	1	
szék	4	
szőnyeg	1	
játéktartó szekrény vagy könyvek tárolására is alkalmas polc	1	
Játszóudvar	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
kerti asztal	1	
kerti pad	1	
udvari homokozó	1	
takaróháló	1	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök		1 db mászó-vár csúszdával, 2 db hinta, 1db mászóka
Igazgatói iroda	Mennyiségi mutató	Megjegyzés Csoportszobában
íróasztal és szék	1-1	íróasztal: 1 db, szék: 1 db
tárgyalóasztal székekkel	1	Folyosón
telefon	1	1 db vezetékes telefon
fax	1	Multifunkciós készülék 1db, fax önkormányzati hivatalban

könyvszekrény	1	1 db polc
iratszekrény	1	Csoportszobában
elektronikus adathordozó szekrény	1	Nincs.
számítógép internet hozzáféréssel, perifériákkal	1	ADSL internet, WIFI.
számítógépasztal és szék	1-1	Az íróasztal egyben számítógép asztal is.
Nevelőtestületi szoba	Mennyiségi mutató	Megjegyzés A csoportszobát használjuk erre a célra.
fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	pedagógus létszám szerint 1	1
szék	pedagóguslétszám szerint 1	1
könyvtári dokumentum	500	Nincs.
könyvszekrény	2	1 db polc
fénymásoló	1	Csoportszobában multifunkciós készülék.
tükör	1	Csoportszobában
Többcélú helyiség	Mennyiségi mutató	Megjegyzés Csoportszobában
tárgyalóasztal székekkel	1	Folyosón
Gyermeköltöző	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
öltözőrekesz, ruhatároló, fogas, elkülönített cipőtároló	gyermeklétszám figyelembevételével	25
öltözőpad	gyermeklétszám figyelembevételével	5
Gyermekmosdó, WC helyiség	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
törölközőtartó	gyermeklétszám figyelembevételével	25
falitükör	mosdókagylónként 1	Mosdóban
rekeszes fali polc (fogmosó tartó)	gyermeklétszám figyelembevételével	25

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELESZERELÉSEK

egyéni tisztálkodó szerek	gyermeklétszám szerint 1	A gyerekeknek saját jelükkel ellátott fogkefe, fogmosó pohár készletük van, fésű igény szerint.
tisztálkodó felszerelések	mosdókagylónként 1	Folyékonyszappan- tartály minden mosdónál van, körömkefe igény szerint. Ruhakefe nem jellemző. Minden WC-hez külön WC-kefe tartozik.

fésűtartó	csoportonként 1	Csoportszobában
törülköző	felőtt és gyermeklétszám szerint 3-3	A gyerekeknek 2-garnitúra törülközőjük van, a felnőtteknek 2 db/fő.
abrosz	asztalonként 3	A tálon 1 abrosz, az asztalokon 2 garnitúra csoportonként. Folyamatos pótlásra törekszünk.
takaró	gyermeklétszám szerint 1	Gyerme létszám szerint 1, pléd: 25
ágyneműhuzat, lepedő	gyermeklétszám szerint 3-3	Nincs, mindenkinek otthonról hozott. Lepedő biztosított 25 db.

IV. A FELNŐTTEK MUNKA VÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

szennyes ruha tároló	óvodánként 1	Nincs
mosott ruha tároló	óvodánként 1	Nem áll rendelkezésre.
mosógép	óvodánként 1	1
centrifuga	óvodánként 1	A mosógépnek van centrifuga funkciója is.
vasaló	óvodánként 1	1
vasalóállvány	óvodánként 1	1
szárítóállvány	óvodánként 1	1
takarítóeszközök	óvodánként 2	2 partvis, 2 szemetes lapát, 2 felmosó vödörrel
kerti munkaeszközök, szerszámok	óvodánként 1	ásó, kapa, gereblye, kerti locsolókanna, lombseprű, hólapát
hűtőgép	óvodánként 1	Folyosón található.
porszívó	óvodánként 1	1

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Játékok, játékeszközök	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
különféle játékformák (mozgásos játékok, gyakorló, szimbolikus, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás, bábozás, barkácsolás) eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	csoportszobai és udvari eszközök külön-külön

mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
ének, zene, énekes játékok eszközei	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével	az óvoda pedagógiai programja szerint
munka jellegű tevékenységek eszközei	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
Televízió	óvodánként 1	1
CD lejátszó	Óvodánként 1	Nincs
diavetítő vagy írásvetítő vagy projektor	óvodánként 1	Nincs.
vetítővászon	óvodánként 1	Nincs.
hangszer (pedagógusoknak)	óvodánként 1	Kezdő hangszerkészlet
hangszer (gyermekeknek)	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	az óvoda pedagógiai programja szerint
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	gyermekcsoportonként a gyermekek 30 %-ának megfelelő mennyiségben	Sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodában, az óvoda pedagógiai programja szerint. Folyamatos beszerzésre törekszünk.

VI. EGÉSZSÉG-ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

étel-mintavétel (üvegtartály) készlet	óvodánként 1	1
elsősegélyláda	óvodánként 1	a közegészségügyi előírások szerint
gyógyszerszekrény (zárható)	óvodánként 1	a közegészségügyi előírások szerint
tűzoltó készülék	az érvényes tűzvédelmi szabályok szerint	1 db a kazánházban, 1 db az óvodai folyosón